

SUNET + LUMINĂ = SPECTACOL

Miracolul a descifrat, sub vraja nopții, taina piramidelor milenare cu ajutorul proiectoarelor ce-au transformat nisipul deșertului în scenă de teatru; miracolul a condus, la câțiva metri de stația metrului, grupuri de marchize în crinoline și marchizi cu peruci pudrate, pe scările Versailles-ului, în sunetele eterice ale unor menuețe amplificate de difuzoare; miracolul a împletit lumini și muzici în valurile nebune ale Niagarei — miracolul acesta se numește pretutindeni „spectacol de sunet și lumină“.

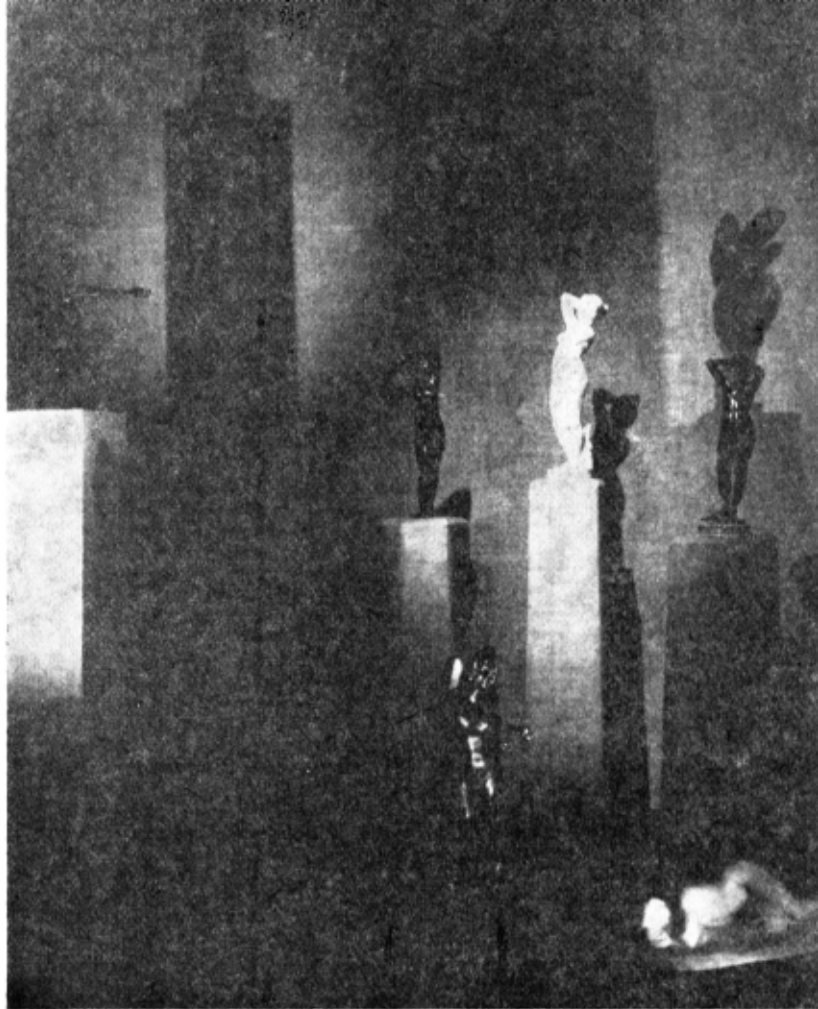
Avem mica noastră tradiție: anul trecut, „Rit străbun“ a dovedit că se poate întreprinde ceva în acest domeniu, cu mult entuziasm și puțină fantezie, capabile să miște pînă și... pietrele din curtea muzeului de antichități. Îndoilele unor sceptici au fost infirmate: publicul a venit, a asistat la spectacol, a reacționat deseori călduros. Au fost create în acest fel premisele unor noi încercări. Stagiunea estivală a anului 1968, în Capitală, și-a înscris într-un loc central pe agenda sa reprezentația din grădina și încăperile muzeului Storck.

Ați știut unde se află muzeul Storck? Foarte puțini au știut să răspundă repede la această întrebare. Dar, spectacolul — deci ineditul, deci dorința de noutate, mereu vie, mereu prezentă — a făcut ca în fiecare seară pîlcuri de spectatori, motorizați sau pedestri, să găsească strada Alecsandri, e drept și cu ajutorul unor indicatoare, scrise și ele tot de realizatorii reprezentației nocturne. George Teodorescu și Doru Ilieșiu, ucenici arhitecți, au descoperit ca loc propice pentru desfășurarea fanteziei lor creatoare muzeul Storck, înzestrat cu o mică grădină bogată în coloane, frize, grupuri statuare, toate dominate de o fîntînă invitînd la poezie. Grădina marchează uvertura, introducerea, creează coordonatele propice unei atmosfere poetice. Din întunericul adînc din care se zămislește spectacolul, privitorul este condus, asemeni unui copil, de fasciculele luminoase, devenite personaje, devenite călăuze, comentatori artistici, în ritmurile unei muzici perfect adecvate expresiilor cioplite în piatră. Simbioza aceasta, deși se desfășoară pe un spațiu limitat, creează o reverie poetică, dispune la contemplație, căreia spectatorul i se dedă cu o voluptate nemăr-

turisită. La câțiva pași de arterele principale de circulație, muzeul, și în el spectacolul, devine o oază de muzică, de lumini, de sculpturi și tăceri. Porțile grele ale muzeului se deschid și vizitatorii pătrund în încăperile mari, în încăperile foste cînda și ateliere ale celor a căror operă este astăzi înfățișată: Frederic și Cecilia Cruțescu-Storck, alături de pionierul sculpturii românești, Carol Storck. Interiorul pune în lumină chipuri celebre dăltuite în piatră, genii: Beethoven, Goethe, Schiller, Eminescu. Umbrele statuilor proiectate pe pereți dau impresia unei mișcări, alcătuiesc și împlinesc dinamica spectacolului. Poate, cel mai reușit moment e acela al înfățișării „Arun-cătorului de piatră“, a cărui mișcare energetică e reinviată de elementele luminoase și muzicale. Spectacolul se încheie pe statuia „Sărutul“, apogeu în marmoră al unei activități creatoare.

Exponatele muzeului își trăiesc în acest fel o a doua existență, se întîlnesc nu doar cu privitorii, ci, de astă dată, cu spectatorii unei reprezentații inedite. Titu Constantinescu, meșter creator al luminilor, și Lucian Ionescu, autorul ilustrației muzicale (de la Bach la Swinger-Singers), au izbutit să închege coordonatele unei reprezentații, comentate cu poezie de Ion Lucian. Desigur, rigori tehnice, poate o insuficiență gradare dramatică a scenariului, limitele avare ale spațiului de joc, toate acestea împreună ne oferă o imagine oarecum trunchiată a unui „spectacol de sunet și lumină“. Prezența, participarea permanentă a publicului a dovedit însă atracția pe care acesta o resimte spre o formulă neobișnuită și totodată populară de spectacol. Este un fenomen care invită la căutări cît mai numeroase.

În coordonatele aceleiași gen, un alt spectacol și-a ales ca loc al desfășurării acțiunii Muzeul „Dr. N. Minovici“ — celebra vilă cu clopoței. Realizatorii au optat pentru formula împletirii exponatelor — de artă populară românească — cu muzici, obiceiuri, datini folclorice. În acest sens s-a alcătuit o „bandă sonoră“ de o puritate cristalină, pornind de la muzica populară autentică, neprelucrată, nesofisticată (autori: Lucian Ionescu și Titu Suru). Fiecare colț al muzeului, începînd cu grădina, a fost montat, aranjat, transformat în locul unor acțiuni



Cadru din spectacolul „Când statuile vorbesc”

dramatice. Cîțiva copaci găzduiesc o luptă haiducească, o încăpere vastă se transformă instantaneu într-o șezătoare, o sală de ospăț devine loc de petrecere al unei nunți etc. Luminile, sunetele fac să „joace” căni, farfurii superb încrustate: instrumente vechi își recîștigă sunetele în ritmul mirajului amețitor al luminilor (realizate de același Titi Constantinescu și echipa sa de tehnicieni). Alternanța unor momente lirice, cu accente tragice, cu altele de veselie exuberantă creează acea gradație atât de necesară oricărui spectacol. De altfel muzicile, ca și expo-natele, subliniază diversitatea creatoare a geniului popular din toate regiunile țării,

scotînd în evidență ceea ce le este mai caracteristic. În acest sens, deși mai există și aici inadvertențe tehnice, realizatorii (Olimpia Varadi, Geo Berechet și O. Grea-vu) au contribuit prin talentul lor la afirmarea și impunerea unui gen specta-cologic ce se dovedește a fi gustat de public.

Și un spectacol și celălalt se inseriu prin specificul lor, cu prisosință, în ceea ce dorim a fi o reală stagiune estivală. Iar lucrările care au început ne fac să așteptăm cu speranță vara viitoare, care poate va găzdui spectacole de mare am-ploare între zidurile renăscute ale vechiu-lui Han al lui Manuc.

A. P.